
Odbor za prava žena i jednakost spolova

2018/2160(INI)

24.1.2019

MIŠLJENJE

Odbora za prava žena i jednakost spolova

upućeno Odboru za vanjske poslove

o razdoblju nakon Arapskog proljeća: daljnji koraci za regiju MENA (Bliski istok i sjeverna Afrika)
(2018/2160(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Maria Arena

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za prava žena i jednakost spolova poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulска konvencija),
  - uzimajući u obzir globalno izvješće o rodnoj neravnopravnosti između muškaraca i žena iz 2017. koje je objavio Svjetski gospodarski forum,
  - uzimajući u obzir Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDEF/CEDAW),
  - uzimajući u obzir preporuku Odbora za prava žena Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran naslovljenu „Sudjelovanje žena na vodećim položajima i u donošenju odluka: izazovi i perspektive”, usvojene na 13. plenarnoj sjednici održanoj u svibnju 2017. u Rimu,
  - uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju i Platformu za djelovanje iz rujna 1995. te Program djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju (konferencija iz Kaira) iz rujna 1994., kao i ishode konferencija održanih radi njihove revizije,
  - uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030., a posebno ciljeve održivog razvoja br. 1, 4, 5, 8, 10 i 13,
  - uzimajući u obzir 18. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC), održanu od 26. studenog do 8. prosinca 2012. u Dohi (Katar) i na njoj donesenu odluku o promicanju rodne ravnoteže i poboljšanju participacije žena u pregovorima u okviru UNFCCC-a te u predstavljanju stranaka u tijelima osnovanima na temelju Konvencije ili Kyotskog protokola (Odluka 23/CP.18);
  - uzimajući u obzir 21. konferenciju stranaka UNFCCC-a (COP 21), održanu u Parizu (Francuska) od 30. studenog do 12. prosinca 2015.,
  - uzimajući u obzir 22. konferenciju stranaka UNFCCC-a (COP 22), održanu u Marakešu (Maroko) od 7. do 18. studenog 2016. te njezinu odluku o rodu i klimatskim promjenama kojom se proširuje Program rada u području roda iz Lime iz 2014. (Odluka 21/CP.22),
  - uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ravnopravnost spolova za razdoblje 2016. – 2020. (GAP II),
  - uzimajući u obzir Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova za 2016. – 2019.,
- A. budući da je Arapskim proljećem iz 2011. okončano sa starim strukturama te je pokrenut val građanskog angažmana u kojem žene sudjeluju kao važni akteri; budući da, međutim, ta tranzicija još nije dovela do većeg sudjelovanja žena u oblikovanju politika, zakona i prava kojima se određuje njihova osnažena uloga u tim društвima,

- B. budući da su žene u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku (MENA), unatoč globalnom napretku u promicanju rodne ravnopravnosti, i dalje nedovoljno zastupljene u svim područjima života, posebno u radnoj snazi i u gospodarskoj i političkoj sferi,
- C. budući da su mnoge djevojčice u regiji MENA i dalje prisiljene na rane brakove i napuštanje škole te stoga ne mogu ostvariti svoj puni potencijal za ostvarivanje zarade; budući da je u nekim zemljama u regiji MENA genitalno sakacanje žena još uvijek raširena praksa,
- D. budući da postoji zabrinjavajuća tendencija okrivljavanja žrtava rodno uvjetovanog nasilja, posebno spolnog uz nemiravanja; budući da tijela javne vlasti i druge institucije često ne osuđuju takva djela;
- E. budući da, iako su zakoni u toj regiji daleko od ujednačenih, u većini zemalja istospolni odnosi između dvoje odraslih ljudi koji su na njih pristali smatraju se kaznenim djelom;
- F. budući da su braniteljice ljudskih prava odigrale ključnu ulogu aktivnih pokretača promjena u regiji i da se one zalažu za zakonodavne promjene u onim politikama kojima se još uvijek institucionalizira diskriminacija; budući da se braniteljice ljudskih prava i aktivisti za prava pripadnika zajednice LGBTI u regiji MENA i izvan nje hrabro suočavaju s društvenim normama te ih dovode u pitanje, no često se bore s mnogim preprekama, uključujući prijetnje, uz nemiravanje, klevetu, stigmatizaciju, socijalni pritisak, uhićenja, mučenja, zatvorske kazne, zabrane putovanja, otmice i druga kršenja ljudskih prava;
- G. budući da su stranke UNFCCC-a na 18. konferenciji (COP 18) odlučile usvojiti cilj ravnoteže spolova u tijelima uspostavljenim u skladu s Konvencijom i Kyotskim protokolom kako bi se povećalo sudjelovanje žena, zajamčila učinkovitija politika za klimatske promjene kojom se u jednakoj mjeri odgovara na potrebe žena i muškaraca te kako bi se pratio napredak u postizanju cilja ravnoteže spolova u promicanju rodno osviještene klimatske politike (Odluka 23/CP.18);
- H. budući da se Programom rada u području roda, koji je donesen na 20. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP 20) u Limi (Odluka 18/CP.20), vrši pritisak povezan s rodnom ravnopravnosću u zastupanju stranaka i promiče rodna osjetljivost u razvoju i provedbi klimatske politike;
- I. budući da se Pariškim sporazumom, donesenim na COP-u21, utvrđuje da se rodno osviješteno klimatsko djelovanje mora uključiti u sve aspekte provedbe Sporazuma,
- 1. žali zbog toga što se položaj žena u većini zemalja Arapskog proljeća nije poboljšao, a u nekim se slučajevima i pogoršao¹, unatoč tome što su žene bile dio pokretačke snage razvoja događaja koji su doveli do Arapskog proljeća i njihovoj aktivnoj ulozi u mobilizaciji za demokraciju i socijalna, politička i građanska prava; napominje, međutim, da su u nekim zemljama regije MENA ta kretanja popraćena zakonodavnim reformama u korist ravnopravnosti između žena i muškaraca, ali da se, međutim, ne odražavaju na terenu zbog nedostatnih ulaganja u odgovarajuće alate za podizanje

---

¹ Esfandiari, H. and Heideman, K., „The role and status of women after the Arab uprisings“ (Uloga i položaj žena nakon arapskih ustanaka), *IEMed Mediterranean Yearbook 2015*, str. 303-306.

razine osviještenosti;

2. naglašava da je sudjelovanje i osamostaljivanje žena u javnoj, političkoj, gospodarskoj i kulturnoj sferi u zemljama regije MENA ključno za dugoročno održavanje stabilnosti, mira i gospodarskog blagostanja; ističe da je u zemljama u kojima je Arapsko proljeće dovelo do sukoba koji još uvijek traju sudjelovanje žena u procesima stvaranja mira i mirenja ključno za obnovu nenasilnog društva; smatra da su pristup obrazovanju za žene, uz potporu organizacija civilnog društva, i ravnopravnost spolova neophodni za postizanje tog cilja;
3. prima na znanje da je pristup žena i djevojčica obrazovanju ključan za promicanje njihove uloge u svim tim područjima; drži da organizacije civilnog društva koje djeluju u području prava žena i rodne ravnopravnosti mogu doprinijeti osnaživanju žena u zemljama regije MENA; stoga poziva Uniju na pružanje veće potpore tim organizacijama civilnog društva u regiji, nadovezujući se na postojeće inicijative koje su već poznjele uspjeh;
4. ističe da su, unatoč Arapskom proljeću, zbog prepreka kao što su diskriminatori zakoni i same institucije žene i dalje suočene s ograničenjima u pogledu njihova sudjelovanja u političkom životu, kandidiranja za političku dužnost ili ispunjavanja svojih gospodarskih i socijalnih zahtjeva;
5. napominje da neke zemlje primaju milijune izbjeglica, od kojih su većina žene i djeca koji žive u siromaštvu, čime se pogoršava situacija u pogledu nasilja u obitelji, iskorištavanja žena i djevojčica u svrhu prostitucije, prisilnih dječjih brakova i dječjeg rada u zajednici;
6. poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) da uloži veće napore u pogledu razmjene najboljih praksi kada je riječ o ulozi žena u javnom životu;
7. poziva zemlje regije MENA da provedu Pekinšku platformu za djelovanje u području pristupa žena obrazovanju i spolnom i reproduktivnom zdravlju kao temeljnim ljudskim pravima, uključujući pristup dobrovoljnom planiranju obitelji, zdravstvenoj skrbi i pravima u pogledu planiranja obitelji, primjerice pristup besplatnoj kontracepciji, mogućnost sigurnog i zakonitog pobačaja te spolni odgoj i obrazovanje o odnosima i za djevojčice i za dječake;
8. poziva sve te zemlje da ratificiraju i ukinu sve postojeće rezerve u pogledu Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW); poziva te zemlje da poduzmu odgovarajuće mjere za jačanje rodne ravnopravnosti društvu, primjerice donošenjem, u suradnji s organizacijama žena i drugim akterima civilnog društva, nacionalnih akcijskih planova koji sadrže djelotvorne mjere za rodnu ravnopravnost;
9. naglašava da su rodna ravnopravnost i sudjelovanje žena u javnom životu ključni elementi za poticanje demokracije te mirnijeg i bolje funkcionirajućeg društva;
10. poziva zemlje regije MENA da provedu reformu svojeg zakonodavstva o osobnom statusu kako bi se ukinuli zakoni kojima se diskriminiraju žene, poput onih kojima se uređuju nasljedstvo i brak, kako bi se pojačalo sudjelovanje žena u javnom životu, uključujući politiku, te kako bi se suzbio svaki oblik nasilja nad ženama ratifikacijom

Istanbulske konvencije;

11. potiče vlade i parlamente zemalja regije MENA da poduzmu mjere za promicanje učinkovitog sudjelovanja žena na svim razinama političkog života, na razini nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti i parlamenta, kao i unutar međunarodnih organizacija kao što su Ujedinjeni narodi; u tom pogledu poziva na jačanje razmjene najboljih praksi u cilju promicanja rodne ravnopravnosti ojačavanjem suradnje na međunarodnoj razini s organizacijom UN-a za žene, Međuparlamentarnom unijom ili Odborom za prava žena Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran;
12. poziva zemlje regije MENA da aktivno doprinesu borbi protiv svih oblika nasilja nad ženama; poziva zemlje regije MENA da potpišu i ratificiraju Istanbulsku konvenciju kao sredstvo suzbijanja nasilja nad ženama i djevojčicama, što se odnosi i na obiteljsko nasilje i genitalno sakаćenje žena; posebno poziva one zemlje koje to još nisu učinile da preispitaju svoje zakonodavstvo dodavanjem teksta na temu rodno uvjetovanog nasilja i zločina počinjenih iz časti prema kojemu bi se prijetnja takvim djelima također smatrala kaznenim djelom i uvodenjem strožih kazni za takva djela;
13. prepoznaje važnu ulogu braniteljica ljudskih prava u nedavnim zakonodavnim promjenama u regiji, kao što su nedavno usvajanje zakona o nasilju nad ženama u Tunisu koji omogućuje ženama da dobiju naloge o hitnoj i dugoročnoj zaštiti (zabrani približavanja) od zlostavljača, zatim djelomično poboljšanje zakona o obiteljskom nasilju iz 2008. u Jordanu te ukidanje prava na oslobođanje od kažnjavanja za silovanje u braku u Tunisu, Jordanu i Libanonu; međutim, napominje da su potrebne strukturne reforme u regiji kako bi se svim ženama zajamčilo da mogu živjeti bez diskriminacije ili nasilja;
14. podsjeća na postojeće znatne gospodarske i socijalne nejednakosti između urbanih i ruralnih područja, zbog čega su žene često lišene sredstava potrebnih za njihovu neovisnost; stoga poziva na to da se pojača proces decentralizacije i regija MENA osnaži razvijanjem lokalnih autonomija; poziva stoga Uniju na pružanje veće potpore civilnom društvu u toj regiji, nadovezujući se na razne uspješne inicijative koje su se provedele;
15. pozdravlja programe koje je izradilo Tajništvo Unije za Mediteran, kao što je Med4Jobs, kojim se tematizira pitanje zapošljivosti mladih i žena u zemljama Sredozemlja; poziva države članice Unije za Mediteran da ovlaste svoje Tajništvo da svoje djelovanje usmjeri na gospodarski i društveni razvoj zemalja regije MENA kako bi se podržala konsolidacija tranzicijskog procesa regije s posebnim naglaskom na žene i djevojčice;
16. naglašava važnost uključivanja rodne perspektive u razmatranje i odobravanje projekata Unije za Mediteran kako bi i oni služili učinkovitom promicanju ekonomskog, socijalnog i političkog osnaživanja žena u regiji;
17. podsjeća također na važnost poljoprivrednog sektora za gospodarstva zemalja regije MENA; naglašava izravni utjecaj klimatskih promjena na poljoprivredni sektor i posebice žene; poziva sve države da ispune obveze na koje su pristale u okviru zajedničkih zaključaka usvojenih na 62. sjednici Komisije UN-a o statusu žena u pogledu pitanja koja treba riješiti i mogućnostima za postizanje rodne ravnopravnosti i

osnaživanje žena i djevojčica u ruralnim područjima te da uključe ruralne zajednice, uzimajući u obzir posebnosti svojih klimatskih strategija;

18. naglašava da žene mogu dati snažan doprinos promicanju i izgradnji mira, rješavanju sukoba i procesima stabilizacije i ističe ključnu ulogu žena u sprečavanju radikalizacije, borbi protiv nasilnog ekstremizma i protuterorističkom djelovanju; podsjeća na to da sudjelovanje žena na svim razinama postupka odlučivanja u osmišljavanju i provedbi tih strategija doprinosi učinkovitosti i održivosti politika i programa; poziva Komisiju i države članice da pruže potporu ženama u regiji Bliskog istoka i Sjeverne Afrike te organizacijama koje brane i promiču njihova prava; ističe potrebu za jednostavnim pristupom pravosuđu i tranzicijskim pravosuđem posebno za žene koje su preživjele seksualno nasilje u sukobima;
19. uvida da je rodna ravnopravnost katalizator održivog razvoja i upravljanja klimatskim izazovima; ističe da žene nisu samo žrtve, već i snažne nositeljice promjena, koje uz jednakost sudjelovanje mogu oblikovati i provesti učinkovite klimatske strategije i/ili rješenja povezana s prilagodbom i ublažavanjem te ojačati otpornost na klimatske promjene jer imaju različita područja iskustva i praktično međusektorsko znanje, od poljoprivrede, šumarstva i ribarstva do energetske infrastrukture i održivih gradova;
20. poziva zemlje regija MENA da poštuju odluku UNFCCC-a 23/CP.18 kojom se kao cilj uspostavlja postizanje rodne ravnoteže u tijelima uspostavljenim u skladu s Konvencijom i Kyotskim protokolom kako bi se povećalo sudjelovanje žena i oblikovala učinkovitija klimatska politika kojom se u jednakoj mjeri odgovara na potrebe žena i muškaraca te kako bi se pratio napredak u postizanju rodne ravnoteže promicanjem rodno osjetljive klimatske politike;
21. podsjeća na Odluku UNFCCC-a 21/CP.22 o rodu i klimatskim promjenama, kojom se „stranke pozivaju na određivanje kontaktne točke na nacionalnoj razini za pitanja roda u okviru pregovora o klimatskim promjenama, njihovoj provedbi i praćenju te da joj u tome pruže podršku”;
22. podsjeća da se u okviru strateškog angažmana za rodnu ravnopravnost 2016. – 2019. promiču rodna ravnopravnost i prava žena u cijelom svijetu kao jedan od prioriteta vanjske politike EU-a; drži Komisiju za riječ u tom pogledu i poziva je da prioritet da svojim naporima za promicanje rodne ravnopravnosti, uključujući pružanjem potrebnih finansijskih sredstava;
23. zabrinut je zbog ograničenja pristupa javnoj zdravstvenoj skrbi, a posebno u pogledu pristupa spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima, osobito za žene i djevojčice u ruralnim područjima;
24. podsjeća delegacije EU-a na važnost uključivanja rodne dimenzije u političke dijaloge i dijaloge o sektorskim politikama;
25. odaje počast svim ženama i borcima za prava zajednice LGBTI koji se zalažu za nadilaženje nepoštenog postupanja i diskriminacije, kao i onima koji su stali u obranu ljudskih prava bez obzira na poteškoće s kojima se suočavaju; poziva vlade u regiji MENA da hitno uspostave mehanizme potrebne za borbu protiv svih oblika nasilja nad ženama, uključujući zlostavljanje aktivista za prava žena i pripadnika zajednice LGBTI;

26. poziva Komisiju i ESVD da osiguraju potporu braniteljima prava žena i pripadnika LGBTI zajednice te da nastave poboljšavati svoju provedbu Smjernica EU-a o borcima za ljudska prava, koristeći se pritom svim raspoloživim sredstvima; naglašava da delegacije EU-a u svojim lokalnim pozivima za podnošenje prijedloga u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) prioritet moraju dati potpori za branitelje ljudskih prava koji su u najvećoj opasnosti, što će rezultirati učinkovitom i ciljanom potporom;
27. ponavlja poziv Parlamentarne skupštine Unije za Mediteran da se pruži potpora euromediteranskom projektu o razlikama među spolovima koji bi sadržavao analizu stopa zastupljenosti žena u nacionalnim i regionalnim parlamentima te u lokalnim institucijama; smatra da bi Odbor za prava žena Parlamentarne skupštine i Odbor za prava žena i jednakost spolova Europskog parlamenta trebali jednom godišnje biti obaviješteni o pokazateljima rodnih nejednakosti u euromediteranskoj regiji;

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	23.1.2019
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0: 21 7 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Beatriz Becerra Basterrechea, Heinz K. Becker, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Niebler, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Eleonora Forenza, Julie Girling, Lívia Járóka, Dubravka Šuica, Mylène Troszczynski, Julie Ward
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Jean Lambert

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

21	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea
GUE/NGL	Malin Björk, Eleonora Forenza, João Pimenta Lopes
PPE	Heinz K. Becker, Anna Maria Corazza Bildt, Julie Girling, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Dubravka Šuica
S&D	Vilija Blinkevičiūtė, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Liliana Rodrigues, Julie Ward
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Ernest Urtasun

7	-
ECR	Arne Gericke, Jadwiga Wiśniewska
ENF	Mylène Troszczynski
PPE	Angelika Niebler, Marijana Petir, Michaela Šojdrová, Anna Záborská

0	0

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani